

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 11.9.2012
COM(2012) 491 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Napredek celostne pomorske politike EU

{SWD(2012) 255 final}

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Napredek celostne pomorske politike EU

1. Uvod

Evropska morja in oceani so bogat in pogosto podcenjen vir inovacij, rasti in zaposlovanja. Zagotavljajo dragocene ekosistemske storitve in vire, od katerih so odvisne vse pomorske dejavnosti. Že od oblikovanja celostne pomorske politike (CPP) leta 2007 sta njena cilja spodbujanje trajnostnega razvoja evropskega pomorskega gospodarstva ter boljša zaščita morskega okolja s krepitvijo medsektorskega in čezmejnega sodelovanja vseh udeležencev na področju pomorstva.

Pet let pozneje so gospodarske razmere bistveno drugačne. EU želi s strategijo Evropa 2020 evropsko gospodarstvo ponovno oživiti tako, da bi se zagotovili zaposlovanje, konkurenčnost in socialna kohezija. Možnost za rast v pomorskem gospodarstvu je priložnost, ki jo mora Evropa kot pomorska celina izkoristiti. Da bi se okrepila konkurenčnost Evrope, je EU leta 2009 začela izvajati ključne pobude na vseh področjih politike, povezanih z morji. CPP preprečuje podvajanje stroškov in prizadevanj ter spodbuja trajnostni razvoj pomorskih dejavnosti, s čimer je dejansko že koristila evropskemu gospodarstvu in pomorskim sektorjem v državah članicah.

Javna poraba v Evropi se vse bolj omejuje, zato je ključno zagotoviti najboljše rezultate z omejenimi sredstvi. Dejavnosti na morju so zaradi sodelovanja stroškovno učinkovitejše, uporaba podatkov pa je optimizirana. Zaradi novih načinov izkoriščanja morja, ki se stalno uveljavljajo, je ključno, da države članice vzpostavijo stabilne sisteme načrtovanja, ki spodbujajo dolgoročne naložbe in čezmejno usklajenost.

Naložbe v raziskave morajo v celoti izkoristiti potencial za inovacije v pomorskem gospodarstvu. Strategija EU za morsko in pomorsko raziskovanje je prispevala k doseganju tega cilja. Okvirna direktiva o morski strategiji omogoča trajnostno upravljanje evropskih morij in oceanov. Trajnost je glavni pogoj za razvoj pomorskega gospodarstva in gonilna sila naprednih tehnologij, ki krepijo dolgoročno konkurenčnost Evrope.

Svet in Evropski parlament sta leta 2009 pozdravila prvo poročilo o napredku CPP ter Komisijo pozvala, da leta 2012 predstavi nadaljnji napredek. V drugem poročilu je opisan napredek CPP in pomorske sektorske politike EU med letoma 2010 in 2012¹. Poročilo poudarja prispevek politik k ciljem strategije Evropa 2020 z natančnim pregledom dejanskih dosežkov, ki prispevajo k rasti, izboljšanju učinkovite rabe virov in manjši porabi javnih sredstev.

2. PRISPEVEK POMORSKEGA GOSPODARSTVA K RASTI IN ZAPOSLOVANJU

2.1. Modra rast

Komisija je septembra 2012 sprejela sporočilo o *modri rasti* s podnaslovom *Možnosti za pomorsko trajnostno rast*. Cilj je začetek izvajanja skupne pobude z državami članicami, regijami in vsemi zadevnimi zainteresiranimi stranmi, da se izkoristi potencial modrega gospodarstva.

¹ Podrobnosti in sklicevanja za vsako pobudo, navedeno v poročilu, je mogoče najti v spremnem dokumentu SWD(2012) 255 final.

V študiji Komisije iz leta 2010 so kot pogosta ozka grla opredeljeni pomanjkanje ustreznih znanj in spretnosti, dostop do tveganega kapitala, razdrobljenost pomorskih podatkov, okoljski izzivi in zahtevni postopki načrtovanja. V državah članicah se izvajajo ukrepi, s katerimi bi se odpravile težave v zvezi s pomanjkanjem znanj in spretnosti, na primer s spodbujanjem združevanja v okviru gospodarske panoge in na področju izobraževanja. Pobude na področju celostne pomorske politike obravnavajo vprašanja v zvezi s podatki in načrtovanjem. Vendar je za nekatere sektorje potreben bolj ciljno usmerjen pristop. V skladu s tem je bilo podrobneje analiziranih pet področij z možnostjo rasti, in sicer pomorski in obalni turizem, obnovljiva energija oceanov, morski mineralni viri, akvakultura ter modra biotehnologija, da bi se opredelili dodatni ukrepi, potrebni za povečanje rasti in zaposlovanja.

2.2. Pomorski promet

Storitve pomorskega prometa so bistvene za konkurenčnost evropskega gospodarstva v svetovnem merilu. Komisija je leta 2011 sprejela *belo knjigo o prometu*. V njej so dodatno opredeljene usmeritve strategije za pomorski promet do leta 2018: sposobnost zagotavljanja stroškovno učinkovitih storitev pomorskega prometa, dolgoročna konkurenčnost sektorja EU za ladijski prevoz ter oblikovanje brezšivnih prevoznih verig za potnike in tovor v okviru različnih načinov prevoza.

Po sprejetju sporočila o *evropskem prostoru za pomorski prevoz brez meja* leta 2009 je začela leta 2010 veljati direktiva o formalnostih poročanja. Namen te pobude je poenostavitev in uskladitev upravnih postopkov, da bi se spodbudil pomorski promet znotraj EU.

Komisija je leta 2011 predlagala *nove smernice za vseevropska omrežja*, na podlagi katerih bi se razširila vloga pomorskih avtocest kot glavnih evropskih koridorjev. Komisija z večletnimi razpisi prevzema vodilno vlogo pri omejevanju okoljskega vpliva prometa in zagotavljanju večje prometne učinkovitosti.

2.3. Energija

Evropski državljani, industrija in gospodarstvo so odvisni od varne, zanesljive, trajnostne in cenovno dostopne energije. Energija iz vetrnih elektrarn na morju prispeva k doseganju cilja 20-odstotnega deleža energije iz obnovljivih virov do leta 2020. To je prednostna naloga *strateškega načrta EU za energetska tehnologija*, prek katerega industrija, države članice in Komisija pripravljajo dolgoročen pristop k razvoju in dejanski uporabi tehnologije. Razvoj tehnologije za pridobivanje energije z vetrnimi elektrarnami in iz oceanov, ki znatno prispeva k rasti v obalnih regijah, dodatno podpirata okvirni program za raziskave in program v zvezi s *pametno energijo*.

Komisija je leta 2011 predlagala smernice za določitev pravil za razvoj in *interoperabilnost vseevropskih energetskih omrežij*. Opredeljeni so bili prednostni koridorji, vključno s severnomorskim priobalnim omrežjem in načrtom medsebojnega povezovanja na baltskem energetskem trgu.

2.4. Ladjedelnštvo

Evropska pomorska industrija ima z veliko inovacijsko in projektno zmogljivostjo strateško vlogo pri obravnavanju izzivov, kot so podnebne spremembe, onesnaževanje zraka, energetska učinkovitost ter razvoj dejavnosti na morju. Pobuda *LeaderSHIP* kot strateški odgovor na izzive v sektorju spodbuja konkurenčnost, ki temelji na segmentih, v katerih ima EU vodilni položaj na področju tehnologije. Ta pobuda se trenutno pregleduje, da bi se obravnavale prihodnje priložnosti s spodbujanjem okolju prijaznejšega pomorskega prometa in razširitvijo na nova poslovna področja, kot je energija iz vetrnih elektrarn na morju.

Okvir za državno pomoč ladjedelništvu določa, do katerih vrst državne pomoči so upravičene ladjedelnice. Decembra 2011 je bil sprejet nov okvir, ki bo veljal do konca leta 2013. Okvir vsebuje posebne določbe v zvezi s pomočjo za inovacije in regionalno pomočjo za ladjedelništvo ter določbe o izvoznih kreditih. Razširjeno področje uporabe okvira zdaj zajema tudi plovila za plovbo po celinskih plovnih poteh ter plavajoče in premične konstrukcije na morju.

2.5. Ribištvo in akvakultura

Na ribištvo EU vpliva več medsebojno povezanih težav. Zaradi prelova se zmanjšujejo staleži rib, gospodarski položaj delov ladjevja je kljub visokim subvencijam nestabilen, delovna mesta so nepriljubljena, položaj več obalnih skupnosti, ki so odvisne od ribolova, pa je negotov.

Komisija je julija 2011 sprejela sveženj pobud, vključno z novimi zakonodajnimi predlogi, za prenovu *skupne ribiške politike*. Cilj svežnja je zagotoviti gradnike za trajnostno ribištvo, pri čemer se spoštuje ekosistem ter zagotavljajo preskrba s kakovostno hrano, blaginja obalnih skupnosti, donosne industrije ter privlačna in varnejša delovna mesta. Bistvo predlogov sta dolgoročno upravljanje z jasnimi cilji v zvezi s trajnostnim razvojem izkoriščanja virov in odprava potratnih praks. Predlogi prav tako podpirajo izboljšanje kakovosti podatkov, na podlagi katerih bi se sprejemale utemeljene strateške odločitve, ter zagotavljanje boljšega izvajanja in nadzora.

Za lažji prehod bodo na voljo sredstva iz *Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo*, da se zagotovita večja trajnost in učinkovitost malega priobalnega ribištva, spodbudi akvakultura, podpre ustvarjanje delovnih mest v pomorskih skupnostih ter zagotovi stroškovna učinkovitost v pomorskih zadevah.

3. MEDSEKTORSKO IN ČEZMEJNO SODELOVANJE ZA ZAGOTAVLJANJE NAJUGODNEJŠIH POGOJEV ZA RAST POMORSKEGA GOSPODARSTVA

CCP določa skladno strategijo za spodbujanje trajnostnega razvoja pomorskih sektorjev. Usklajevanje je potrebno za upravljanje vse večjega medsebojnega vpliva pomorskih dejavnosti in vpliva teh dejavnosti na okolje, zagotavljanje varnosti in zaščite evropskih državljanov ter ohranjanje kvalificirane delovne sile.

3.1. Zagotavljanje večjega obsega trajnostnega izvajanja dejavnosti na obalah in morju

Sektorji med seboj tekmujejo za prostor in vire v morskih bazenih. Nasprotja med različnimi načini uporabe morja in potrebami po morskem prostoru bodo vedno večja, zlasti zaradi novih dejavnosti na morju. Evropa zaradi resne gospodarske krize potrebuje orodja, ki omogočajo rast z omogočanjem soobstoja več dejavnosti in omejitvijo okoljskih vplivov.

Pomorsko prostorsko načrtovanje in celostno upravljanje obalnih območij zagotavljata učinkovito medsektorsko in čezmejno načrtovanje dejavnosti v morskih vodah ter upravljanje obalnih območij. Ti politiki sta ključni za zagotavljanje trajnosti in pravne predvidljivosti ter zmanjšanje stroškov za vlagatelje in upravljavce, zlasti za tiste, ki delujejo na čezmejnih območjih.

Pri izvajanju nacionalnih strategij celostnega upravljanja obalnih območij je prišlo do napredka, vendar so iz poročil, ki jih je 16 držav članic predložilo EU leta 2011, razvidna velika odstopanja. Leta 2011 je začel veljati *protokol o celostnem upravljanju obalnih območij k Barcelonski konvenciji*, ki za obalne države članice v Sredozemlju uvaža obvezno celostno upravljanje obalnih območij.

Komisija spodbuja razvoj skupnega okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje v EU ter je napovedala, da bo pripravila *zakonodajni predlog o pomorskem prostorskem načrtovanju in celostnem upravljanju obalnih območij* pred koncem leta 2012. K pripravi predloga so prispevali tudi študije o gospodarskih koristih in vplivu pomorskega prostorskega načrtovanja in celostnega upravljanja obalnih območij, dva pilotna projekta o čezmejnem sodelovanju ter elektronski portal Ourcoast o najboljših praksah za celostno upravljanje obalnih območij.

3.2. Zaščita evropskih državljanov in pomorskih industrij pred grožnjami, povezanimi z morjem

Približno 80 % zunanje trgovine EU poteka po morju. Za rast na področju pomorskih gospodarskih dejavnosti je potrebno varno in zanesljivo okolje. Komisija si po sprejetju postopka za izvajanje načrta leta 2010 prizadeva za *skupno okolje za izmenjavo informacij* na področju pomorstva EU. Skupno okolje bo zagotovilo večjo splošno in stroškovno učinkovitost *pomorskega nadzora* z omogočanjem ustreznih, zakonitih, varnih ter učinkovitih medsektorskih in čezmejnih izmenjav podatkov v EU.

K tem prizadevanjem prispeva tudi uspešno izvajanje dveh pilotnih projektov MARSUNO in BluemassMed. Oblikovanje skupnega okolja za izmenjavo informacij je prvi korak k boljši izmenjavi podatkov med 400 sektorskimi organi v EU. Je tudi prvi korak k doseganju boljšega usklajevanja med sektorskimi dejavnostmi, povezanimi s pomorskim prometom, varstvom komercialnih plovil, obrambnimi nalogami, ki jih izvajajo mornarice, nadzorovanjem nezakonitega priseljevanja in carinskim nadzorom, preprečevanjem nezakonitega ribolova in onesnaževanja morja ter ohranjanjem morskega okolja.

EU in njene države članice imajo od leta 2009 vodilno vlogo pri izboljšanju *pomorske varnosti*. Njihov cilj je odprava podstandardnega pomorskega prometa, večja zaščita potnikov in posadk, preprečevanje nesreč ter manjše tveganje okoljskega onesnaženja. Zaradi izvajanja *tretjega svežnja zakonodajnih ukrepov o pomorski varnosti* iz leta 2009 se izboljšujejo kakovost evropskih zastav, delo klasifikacijskih zavodov, inšpekcijski pregledi plovil v pristaniščih, spremljanje prometa, preiskovanje nesreč in zaščita žrtev.

Varovanje *pomorskih meja Evrope* je izziv za države članice. Komisija je leta 2011 predlagala vzpostavitev *evropskega sistema za nadzor meja*. Cilj je okrepitev nadzora na zunanjih schengenskih mejah in vzpostavitev mehanizma za izmenjavo informacij, ki organom držav članic za nadzor meja omogoča manjšo izgubo življenj na morju in manjše število nezakonitih priseljencev, ki vstopajo v EU.

3.3. Zaposlovanje in karierna mobilnost v pomorstvu

V številnih pomorskih industrijah je premalo ljudi s pravimi kvalifikacijami, znanji in spretnostmi ter izkušnjami. Sprejeti so bili ukrepi za ustvarjanje privlačnih karier v pomorskem sektorju, ki temeljijo na mobilnosti med sektorji in državami ter predvidevanju prihodnjih potreb.

Delovna skupina za zaposlovanje in konkurenčnost v pomorstvu je junija 2011 po sprejetju strategije za pomorski promet do leta 2018 predložila priporočila, ki med drugim zajemajo dokončanje pregleda izključitve delavcev v pomorstvu iz področja uporabe delovne zakonodaje EU, posodobitev direktive o usposabljanju pomorščakov ter zagotavljanje izvajanja Konvencije Mednarodne organizacije dela o delovnih standardih v pomorstvu.

Odbor EU za socialni dialog je 21. maja 2012 sprejel sporazum, ki izvaja dele Konvencije Mednarodne organizacije dela št. 188 o delu na področju ribolova, da bi se izboljšali delovni pogoji ribičev na krovu. Komisija lahko na skupno zahtevo socialnih partnerjev EU predlaga izvajanje tega sporazuma prek direktive EU v skladu s členom 155 PDEU. Ocenila bi se predvsem popolna združljivost sporazuma z obstoječo zakonodajo EU.

Iz proračuna *sedmega okvirnega programa za raziskave* (7. OP) so se od leta 2007 do leta 2010 za ukrepe v zvezi z morskimi in pomorskimi raziskavami zagotovila sredstva v znesku približno 1,4 milijarde EUR, kar pomeni približno 6,4 % proračuna zadevnega programa. Od tega zneska je bilo za mobilnost in usposabljanje raziskovalcev porabljenih 89 milijonov EUR.

Te pobude v celoti prispevajo k vodilnima pobudama strategije Evropa 2020 (*Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta* ter *Mladi in mobilnost*), katerih cilja sta dvigniti stopnjo zaposlenosti in zagotoviti večjo kakovost izobraževanja v EU.

4. RAZISKAVE, ZNANJE IN KONČNI UPORABNIKI: ZAPOLNITEV VRZELI MED RAZISKAVAMI IN INDUSTRIJO

Za evropsko pomorsko industrijo so značilne inovacije in visokokakovostni trgi. Komisija to konkurenčno prednost krepi s pripravljanim ambicioznega programa za morske raziskave in zagotavljanjem večje dostopnosti podatkov o morju, ki jih je mogoče uporabiti za inovacije.

4.1. Zagotavljanje evropskega pomorskega vodstva prek inovacij in raziskav

Komisija od konca leta 2008 izvaja *strategijo EU za morsko in pomorsko raziskovanje*, s čimer želi na trajnostni način zagotoviti čim večjo vrednost pomorskega gospodarstva.

Finančni prispevek EU k 644 projektom na področju morskih raziskav in razvoja v obdobju 2007–2010 je znašal 1,4 milijarde EUR. V okviru treh skupnih razpisov na podlagi 7. okvirnega programa pod naslovom *Ocean prihodnosti* so bili podprti multidisciplinarni morski in pomorski projekti s prispevkom EU v skupnem znesku 134 milijonov EUR. Temu so se leta 2012 pridružile usklajene teme, namenjene podpori izvajanju Okvirne direktive o morski strategiji, pri čemer je skupni prispevek EU znašal 42 milijonov EUR.

Tudi izboljšani mehanizmi upravljanja, kot sta *forum MARCOM+* in partnerstvo *EMAR2RES*, prispevajo k skladnejšim raziskavam z izboljšanjem interakcije med raziskovalci, industrijami in oblikovalci politike.

Skupno raziskovalno središče Evropske komisije je predložilo neodvisno, na dokazih temelječe znanstveno mnenje, s katerim podpira razvoj področij politike EU, kot so ribištvo, okolje ter pomorska varnost in zaščita.

4.2. Izmenjava znanja o morju za spodbujanje inovacij, naložb in zanesljivega oblikovanja politik

Globlje razumevanje je ključno za trajnostno rast ter zdrave in produktivne oceane. Ker so podatki o morju trenutno zelo razdrobljeni, uporabniki teh podatkov, ki potrebujejo hiter dostop do različnih nizov podatkov, ne morejo v celoti izkoristiti obstoječih virov. *Evropska mreža za pomorsko opazovanje in podatke* (EMODnet) izboljšuje dostop do podatkov in zmanjšuje stroške uporabnikov, spodbuja inovacije ter zmanjšuje negotovost glede narave morij. Namen pobude Znanje o morju 2020 je zagotoviti celovit okvir za racionalizacijo toka podatkov od začetnega lokalnega opazovanja do razlage, obdelave in razširjanja po Evropi.

Komisija in več kot 50 organizacij pripravlja brezšivno večločljivostno digitalno karto morskega dna evropskih voda, ki bo do leta 2020 postala na voljo industriji, raziskovalcem in javnim organom. „Skupine za tematsko združevanje“ na področju hidrografije, geologije, kemije, biologije in habitatov so že zagotovile globlje razumevanje podatkovnih politik imetnikov podatkov v EU. Štiri skupine od petih so prek brezplačnih spletnih portalov dale na voljo nekatere pred tem težko dostopne podatke.

Izčrpane podrobnosti so predstavljene v vmesni oceni mreže EMODnet, ki jo je Komisija sprejela avgusta 2012 skupaj z zeleno knjigo: Znanje o morju 2020 – od kartiranja morskega dna do napovedi na področju oceanov.

5. OZEMELJSKE KORISTI POMORSKE POLITIKE

Obalne regije imajo ključne obnovljive vire za rast v pomorskem sektorju, vključno z vodno in vetrno energijo ter energijo iz valovanja, plimovanja in biomase. Obalni turizem je odvisen od privlačnega in zdravega morskega okolja. Ker je lahko socialna izključenost zlasti velika na obalnih območjih in otokih, je bistven razvoj vključujočega pomorskega gospodarstva.

5.1. Regionalna politika

Evropa je ozemeljski in pomorski subjekt. Da bi pomorski sektorji podpirali rast na kopnem, je treba zagotoviti večjo poveztivost. Sporočilo *Prispevek regionalne politike k pametni rasti v okviru strategije Evropa 2020* iz leta 2011 poziva nacionalne in regionalne vlade k vzpostavitvi *platform za pametno specializacijo* v zvezi s politikami na področju raziskav, regionalnega razvoja, podjetij, inovacij in izobrazbe. S tem pristopom je mogoče bolje usklajevati načrtovanje razvoja obalnih regij in njihovih gospodarstev.

Nadaljnji korak je predlog za *skupne določbe* in *skupni strateški okvir* za povezovanje naložbenih prednostnih nalog v skladu s kohezijsko, ribiško in pomorsko politiko ter politiko razvoja podeželja med letoma 2014 in 2020.

V okviru skladov EU za regionalno politiko so se zagotovila sredstva za podporo številnim projektom v pomorskem sektorju. Ti projektu vključujejo na primer razvoj obratov za razsoljevanje ali postavitev infrastrukture na morju za predstavitev pridobivanja energije iz valovanja. Rast v pomorskem sektorju spodbuja tudi več *programov čezmejnega sodelovanja* v EU, vključno s projekti, v okviru katerih se raziskujejo alge kot potencialni vir biogoriva in najboljše prakse pri prilagajanju na podnebne spremembe v obalnih regijah.

5.2. Strategije v zvezi z morskimi bazeni

Nadnacionalno sodelovanje na področju morskih bazenov je učinkovit pristop k razvoju pomorskega gospodarstva in varstvu morskega okolja. *Strategije morskih bazenov* obravnavajo gospodarske značilnosti evropskih morskih bazenov in hkrati omogočajo boljšo porabo javnih sredstev. Z usmerjanjem obstoječih evropskih in nacionalnih skladov v zagotavljanje podpore za dogovorjene prednostne naloge, sprejete za zagotavljanje rasti, delujejo ti skladi kot gonilna sila v gospodarstvu pomorskih regij.

V okviru *strategije EU za regijo Baltskega morja* je bilo sprejetih več kot 80 vodilnih projektov, pri čemer je njihov podroben učinek opisan v poročilu o napredku, sprejetem junija 2011. Strategija zajema ukrepe za zmanjšanje onesnaževanja s plovil, razvoj trajnostnega prevoza po morju na kratkih razdaljah, reševanje problema eutrofikacije, ustvarjanje novih grozdov za inovativna mala in srednje velika podjetja, podpiranje raziskav ter združevanje pomorskih nadzornih sistemov.

Pomorska strategija za območje Atlantskega oceana je bila sprejeta novembra 2011, da bi se s krepitvijo pomorskega potenciala na območju Atlantskega oceana spodbudila ustvarjanje novih delovnih mest in rast. Atlantski forum bo v akcijskem načrtu, ki bo sprejet leta 2013, opredelil prednostne ukrepe. Omogočil bo strateško uporabo strukturnega financiranja EU za zagotavljanje rasti v pomorskem sektorju v obdobju 2014–2020.

Sporočilo za boljše *pomorsko gospodarjenje z morjem v Sredozemlju* je bilo sprejeto leta 2009, da bi se izboljšala upravljanje pomorskih zadev in varstvo okolja. Regije in države članice so del finančnih sredstev za evropsko ozemeljsko sodelovanje za obdobje 2007–2013

preusmerile v projekte za doseganje ciljev v pomorskem sektorju. Tehnična pomoč za zagotavljanje rasti v pomorskem sektorju in izboljšanje oblikovanja politike v pomorskem sektorju v partnerskih državah, ki niso članice EU, se zdaj v skladu z evropsko sosedsko politiko zagotavlja prek projekta o celostni pomorski politiki za Sredozemlje (IMP-MED).

Italija, Slovenija, Grčija in Hrvaška tesno sodelujejo v okviru pomorskega sektorja na podregionalni ravni na območju *Jadranskega in Jonskega morja*. Pripravlja se pomorska strategija, v kateri se bodo opredelila prednostna območja za rast in ustrezno racionaliziralo financiranje EU.

Po posvetovalnem srečanju na visoki ravni, organiziranem skupaj z Bolgarijo in Romunijo oktobra 2011, se krepi tudi sodelovanje med državami na območju *Črnega morja*.

Komisija in visoka predstavnik EU za zunanje zadeve in varnostno politiko sta junija 2012 sprejeli sporočilo, v katerem je predlaganih 28 ukrepov za konstruktivno udejstvovanje EU na *Arktiki*. Sporočilo podpira učinkovito upravljanje Arktike na podlagi znanja, odgovornosti ter prizadevanja za reševanje vse večjih strateških, gospodarskih in okoljskih izzivov.

6. ZAŠČITA MORSKIH EKOSISTEMOV – POGOJ IN DEJAVNIK ZA RAST

EU ima najobsežnejše morsko območje na svetu. Zagotavljanje zdravja morskih ekosistemov je potrebno za prihodnost biotske raznovrstnosti oceanov in ohranjanje rasti v pomorskem sektorju. Ker evropske družbe v pomorskem sektorju pogosto uporabljajo vrhunske inovativne okoljske tehnologije, podpira okoljska zakonodaja tudi gospodarski razvoj EU.

6.1. Izziv zdravih morskih ekosistemov

Okvirna direktiva o morski strategiji iz leta 2008 je okoljski steber CPP. Njen glavni cilj je doseganje dobrega okoljskega stanja v morskih vodah EU do leta 2020.

Pri izpolnjevanju tega cilja so že bili doseženi številni mejniki. Komisija je leta 2010 sprejela sklep o merilih in metodoloških standardih za oceno dobrega okoljskega stanja, ki jih bodo države članice uporabljale pri oblikovanju programov za spremljanje in stroškovno učinkovitih ukrepov za zagotavljanje dobrega okoljskega stanja morskih voda. Leta 2011 je Komisija prav tako pojasnila, kakšna je povezanost med prvotno oceno morskih voda in merili za doseganje dobrega okoljskega stanja.

Z vzpostavitvijo omrežja Natura 2000 je bil dosežen znaten napredek, vendar še vedno obstajajo pomanjkljivosti, zlasti na morju. Komisija je leta 2011 sprejela *Smernice za izvajanje direktiv o pticah in habitatih v rečnih ustjih in na obalnih območjih* s posebnim poudarkom na razvoju pristanišč in poglobljanju dna. Finančni instrument Komisije LIFE+ prispeva k upravljanju *omrežja Natura 2000* v morskem okolju s spodbujanjem inovativnih varstvenih ukrepov in krepitevijo usposobljenosti.

6.2. Prilagoditev na podnebne spremembe in njihova ublažitev

Podnebne spremembe imajo lahko resne posledice za obalne regije, vključno z ogrožanjem obalnih nasipov, erozijo, poplavam in naraščajočo morsko gladino, ter imajo lahko skupaj z drugimi pritiski še večji učinek na morsko okolje. Komisija je marca 2012 vzpostavila *evropsko platformo za prilagajanje podnebnim spremembam*, tj. najizčrpnjšo spletno mesto za informacije o posledicah podnebnih sprememb in ogroženih območjih v Evropi. Njen cilj je zagotoviti podporo oblikovalcem politik pri pripravi ukrepov za prilagajanje na podnebne spremembe, tudi na obalnih območjih.

6.3. Obravnavanje onesnaževanja zraka z ladij

Emisije toplogrednih plinov v mednarodnem pomorskem prometu predstavljajo zdaj približno 3 % svetovnih emisij toplogrednih plinov. Ta delež se bo verjetno povečal zaradi vedno večjega obsega svetovne trgovine in povpraševanja po ladijskem prometu. Komisija je leta 2011 določila cilj zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v pomorskem prometu EU za 40 % do leta 2050. Evropska agencija za pomorsko varnost, Evropska agencija za okolje, Finski meteorološki inštitut in Mednarodna pomorska organizacija so začeli izvajati projekte sodelovanja za spremljanje deleža emisij toplogrednih plinov z ladij v Evropi.

Poleg tega je Komisija leta 2011 sprejela predlog za spremembo Direktive 1999/32/ES za močno zmanjšanje emisij žvepla zaradi ladijskega prevoza in prispevanje k omilitvi težav zaradi kakovosti zraka v EU, ki vplivajo na zdravje ljudi in zakisljevanje.

7. BOLJŠE UPRAVLJANJE POMORSKIH ZADEV

Dobro upravljanje in usklajevanje v državah članicah, obalnih regijah, industrijah in pri zainteresiranih straneh ter med njimi sta bistvena za čim bolj učinkovit in trajnosten razvoj pomorskega gospodarstva. Pretok informacij, podatkov in najboljših praks lahko zagotovi hitrejša naložbe in inovacije ter prispeva k boljšemu varstvu okolja.

7.1. Razvoj v državah članicah

Države članice za razvoj pomorskih gospodarstev vse pogosteje uporabljajo usklajene pristope, in sicer prek nacionalnih strategij, na primer v Franciji, na Portugalskem ali v Nemčiji, ali prek posebnih pobud, kot so zakon Združenega kraljestva o pomorstvu, danska pomorska strategija ali irska znanstvena strategija. Leta 2011 je načrt za spodbujanje svojega pomorskega gospodarstva sprejela tudi Nemčija.

Več držav članic je v zvezi s tem uvedlo medresorsko usklajevanje ali vzpostavilo ministrske funkcije, na primer Ciper, Francija, Nizozemska ali Poljska. Pomorske regije, kot so Schleswig-Holstein, Västra Götaland in Bretanja, so po letu 2009 dodatno razvile svoje regionalne pomorske strategije.

Leta 2010 je 17 držav članic in pridruženih držav začelo izvajati pobudo za skupno načrtovanje programov „Zdrava in produktivna morja in oceani“, da bi spodbujale sinergije med raziskovalnimi viri in zmogljivosti.

7.2. Razvoj na ravni EU

Evropski parlament je oktobra 2010 sprejel resolucijo o CPP, v kateri je potrjena utemeljenost celostnega pristopa k pomorskim zadevam, in Komisijo pozval k vključitvi pomorske razsežnosti v strategijo Evropa 2020.

Decembra 2011 je začela veljati *Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o programu za podporo nadaljnjemu oblikovanju celostne pomorske politike EU*. Uredba ustanavlja prvi operativni program za CPP za obdobje 2012–2013, pri čemer je njegovo podrobno izvajanje opisano v točki 6.2.5 spremnega dokumenta SEC. Različne pravne podlage navedene uredbe potrjujejo horizontalni pristop k celostni pomorski politiki.

Svet za splošne zadeve je sprejel sklepe o CPP, ki zajemajo več politik, v okviru švedskega (november 2009), španskega (junij 2010) in poljskega (december 2011) predsedstva EU. Sklepi zagotavljajo pregled nedavnega razvoja, pri čemer izražajo podporo obstoječim pobudam in spodbujajo prihodnji razvoj.

Odbor regij je januarja 2011 sprejel mnenje, v katerem je poudarjena pomembnost zagotavljanja uspešnosti CPP iz okoljskih, gospodarskih in socialnih razlogov. *Evropski*

ekonomsko-socialni odbor je februarja 2011 sprejel mnenje o CPP, v katerem izraža podporo medsektorskim in čezmejnimi sinergijam za pomorske dejavnosti.

7.3. Razvoj na mednarodni ravni

Komisija je v skladu s sporočilom o *mednarodni razsežnosti CPP* iz leta 2009 okrepila prizadevanja v mednarodnem pomorskem kontekstu.

Na svetovni ravni si EU z resolucijami o oceanih in pomorskem pravu ter trajnostnem ribolovu prizadeva za večjo ambicioznost, pri čemer spodbuja, da bi čim več držav sprejelo mednarodne instrumente pomorskega upravljanja, kot je konvencija UNCLOS. Zelo pomemben uspeh je sprožitev postopka na ravni ZN, ki naj bi zagotovil sklenitev sporazuma o izvajanju konvencije UNCLOS za ohranjanje in trajnostno uporabo morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne pristojnosti. EU je na konferenci ZN o trajnostnem razvoju v Riu v juniju 2012 pozvala tudi k napredku pri varstvu oceanov in morij ter pri pomorskem upravljanju. Drznejše zunanje delovanje je uspešno, saj so regionalne organizacije za upravljanje ribištva učinkovitejše, poleg tega pa se krepi sodelovanje s tretjimi državami v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu.

Pomorske zadeve so postale redna tema v razpravah EU z njenimi državami partnericami, kot so Kitajska, Rusija, Japonska, Kanada in Združene države Amerike. Sektorski dialogi se postopno razširjajo in zajemajo splošnejše sodelovanje v zvezi s svetovnimi pomorskimi zadevami.

7.4. Ozaveščanje in prepoznavnost pomorske Evrope

Prvi cilj CPP je bil zagotoviti večjo prepoznavnost pomorske razsežnosti Evrope in njenega gospodarskega potenciala v pomorskem sektorju med Evropejci. Ozaveščenost javnosti je bistvena na območjih, na katerih prihaja do konkurence med pomorskim sektorjem in drugimi sektorji za politično podporo ali naložbe ali vire na trgu dela.

Že od začetka vzpostavitve celostne pomorske politike je v pripravo statističnih informacij za podporo politike vključen *Eurostat*, da bi se izboljšali ekonomski podatki o pomorskih sektorjih in pomorskih regijah. Pomorske pobude so vključene v delovne programe Eurostata. Statistični podatki za obalne regije in pomorske sektorje se redno objavljajo od leta 2009.

Interaktivna orodja, kot so *forum o pomorstvu* ali *Evropski atlas morij*, zagotavljajo lažji dostop do informacij v zvezi z morjem in prispevajo k boljšemu poznavanju pomorske Evrope. *Evropski dan pomorstva* 20. maja je ključen dogodek za zagotavljanje večje ozaveščenosti o potencialu pomorske Evrope.

8. SKLEPNA UGOTOVITEV

Celostna pomorska politika je bila oblikovana za ponovno potrditev pomorske razsežnosti Evropske unije. Iz te vizije se je razvila v orodje, ki zagotavlja dejanske koristi za rast in trajnostni razvoj pomorskega sektorja v Evropi. Kot je predstavljeno v tem poročilu, je prispevek pomorskih sektorjev h gospodarstvu Evrope in doseganju ciljev strategije Evropa 2020 znaten že na splošno, vendar se je še okrepil zaradi usklajenih ukrepov za nižje stroške, bolj učinkovito rabo virov, manjše tveganje, podporo inovacijam ter boljšo porabo javnih sredstev.

Komisija določa najboljše mogoče pogoje za trajnostni gospodarski razvoj, ki izhaja iz morja. Cilj *Modra rast*, ki ga je treba doseči v naslednjih letih, bo temeljil na teh dosežkih. Neuradna ministrska konferenca o CPP med ciprskim predsedstvom Sveta bo pomemben korak pri doseganju tega cilja. *Modra rast* bo gonilna sila druge faze celostne pomorske politike, da bi

se doseglo zdravo pomorsko gospodarstvo, ki bi evropskim državljanom zagotavljalo inovacije, rast in trajnostni razvoj.